17/05/2019

Μορφές Χριστιανικών Αφηγηματικών Κειμένων στην Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Δημητριάδος και Αλμυρού

Με ιδιαίτερη επιτυχία πραγματοποιήθηκε από 9 έως 11 Μαΐου, 2019 στο Συνεδριακό Κέντρο Θεσσαλίας (Μελισσάτικα, Βόλος) το συνέδριο με θέμα «Μορφές Χριστιανικών Αφηγηματικών Κειμένων. Θεολογικές και Θύραθεν προσεγγίσεις», το οποίο διοργανώθηκε από την Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου.
Σκοπός του συνεδρίου ήταν η εξέταση από ποικίλες οπτικές της σημασίας και του ρόλου που μπορεί να παίξει η αφηγηματική κριτική και ο αφηγηματικός λόγος ειδικά στον χώρο της θεολογίας.
Το συνέδριο ξεκίνησε με Μήνυμα του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχη κ. **Βαρθολομαίου** και χαιρετισμούς του Σεβ. Μητροπολίτη Δημητριάδος κ. **Ιγνατίου** και του Διευθυντή της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Δρ. **Παντελή Καλαϊτζίδη,** οι οποίοι επεσήμαναν την καίρια σημασία της πρωτοβουλίας διοργάνωσης του συνεδρίου. Στην πρώτη συνεδρία υπό την προεδρία του Δρ. Π. Καλαϊτζίδη, ο **Χρήστος Καρακόλης**, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Μέλος του Δ.Σ. της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου ανέπτυξε το θέμα «Η “ανοικτή” ιστορία του Νικοδήμου στο κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο». Στόχος της εισήγησής του ήταν η επανερμηνεία της ιστορίας του Φαρισαίου Νικοδήμου, όπως αυτή αποτυπώνεται στο κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο μέσα από το πρίσμα μίας συγκεκριμένης κατηγορίας υπονοούμενων αναγνωστών του που σχετίζονται με τους Φαρισαίους, αποσκοπώντας μεταξύ άλλων στο να αναδείξει υπονοούμενες συνιστώσες του αφηγηματικού χαρακτήρα του Νικοδήμου. Στη συνέχεια ο **Συμεών Πασχαλίδης**, Πρόεδρος και Καθηγητής του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ., Διευθυντής του Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών, μίλησε με θέμα: «Η χριστιανική

Image not found or type unknown

πίστη ως Διάλογος: πρότυπα – χρήσεις – μετασχηματισμοί των διαλογικών πατερικών και αγιολογικών κειμένων». Στην εισήγησή του εξέτασε τα θύραθεν πρότυπα, τις χρήσεις και τους μετασχηματισμούς των χριστιανικών κειμένων που διακρίνονται μορφολογικά από τον διαλογικό χαρακτήρα τους και παραδίδονται συνήθως στον τίτλο τους ως *Διάλογοι* ή *Διαλέξεις*. Ο ομιλητής εξέτασε επίσης και αντιπροσωπευτικά αφηγηματικά στοιχεία αυτών των κειμένων, στο πλαίσιο της αφηγηματολογίας, της εξέτασης δηλ. των αφηγηματικών τεχνικών που απαντούν στις ερωτήσεις, ποιός αφηγείται, τί αφηγείται και πώς το αφηγείται.

Image not found or type unknown

Στην πρώτη πρωινή συνεδρία της δεύτερης ημέρας του συνεδρίου υπό την προεδρία του Αιδ. **Μελέτη Μελετιάδη**, Ποιμένα της Ευαγγελικής Εκκλησίας Βόλου, Προέδρου του Δ.Σ. της Ελληνικής Βιβλικής Εταιρείας, η **Μυρτώ Θεοχάρους**Καθηγήτρια Ελληνικού Βιβλικού Κολλεγίου, μίλησε με θέμα: «Συμπυκνωμένες Αφηγήσεις: Μια Αφηγηματική Ανάλυση στους Νόμους του Δευτερονομίου». Ο βιβλικός νόμος, και ειδικά ο λεγόμενος περιπτωσιολογικός (casuistic) νόμος, λειτουργεί ως συμπυκνωμένη αφήγηση όπου ο συγγραφέας φαντάζεται μια παραδειγματική μικρο-ιστορία δικαστικής υπόθεσης. Στον περιπτωσιολογικό νόμο της Βίβλου έχει επισημανθεί από διάφορους μελετητές ένας χαρακτήρας αφηγηματικότητας. Με την εισήγηση αυτή επιχειρήθηκε μία αφηγηματική ανάλυση της νομοθεσίας περί βιασμού που βρίσκεται στο 22^{ο} κεφάλαιο του βιβλίου του *Δευτερονομίου*. Ο **John Fotopoulos**, Αναπληρωτής Καθηγητής, Saint Mary’s College, Notre Dame, Indiana (Η.Π.Α.) μίλησε με θέμα: «*Εἰς τὴν Προδοσίαν τοῦ Ἰούδα*: Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος και η Αφηγηματική Ανάλυση». Τονίστηκε ότι ο Χρυσόστομος δίνει ιδιαίτερη προσοχή στον λόγο (στη ρητορική), στην πλοκή, και στους χαρακτήρες, δείχνοντας να έχει επίγνωση για θέματα που οι σύγχρονοι μελετητές ανακάλυψαν μόλις τα τελευταία πενήντα χρόνια. Για τον Χρυσόστομο, όμως, ο Ιούδας δεν είναι μόνο ένας χαρακτήρας που θα πρέπει να κατανοήσουμε με αφετηρία μία αφήγηση. Την ίδια

στιγμή ο κάθε χριστιανός θα πρέπει επίσης να αποφύγει να γίνει ένας Ιούδας στην καθημερινή ζωή του. Η **Αικατερίνη Τσαλαμπούνη**, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ., Μέλος του Δ.Σ. της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου ανέπτυξε το θέμα: «*Ἰούδας ὁ δοῦλος καὶ δόλιος*: Αφηγηματική λειτουργία, συλλογική μνήμη και πρόσληψη του θανάτου του», εστίασε σε μία πτυχή της ιστορίας του Ιούδα, αυτή του θανάτου του, την οποία προσέγγισε με τα μεθοδολογικά εργαλεία της αφηγηματολογίας και της θεωρίας της συλλογικής μνήμης. Στο πρώτο μέρος της εισήγησης προτάθηκε ένα μεθοδολογικό πλαίσιο ανάγνωσης της ιστορίας του Ιούδα, το οποίο στηρίζεται στη αφηγηματολογική θεωρία για τους χαρακτήρες και στις θεωρίες συλλογικής μνήμης. Στο δεύτερο μέρος ο θάνατος του Ιούδα αξιοποιήθηκε ως case study ελέγχου της προτεινόμενης μεθοδολογίας με σκοπό να διερευνηθεί με ποια λογοτεχνικά μέσα κατασκευάζεται η μνήμη του μαθητή που παρέδωσε τον Ιησού και ποιο ρόλο διαδραματίζει αυτή η μνήμη στην αυτοσυνειδησία της κοινότητας που τη διατηρεί και την καταγράφει.

Image not found or type unknown

Στη δεύτερη πρωινή συνεδρία υπό την προεδρία του **Γρηγόρη Στουρνάρα**, Αρχαιολόγου, Δρ. Αρχιτεκτονικής Ε.Μ.Π, ο **Δημήτριος Μόσχος**, Αναπληρωτής Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Μέλος του Δ.Σ. της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου μίλησε με θέμα «Η αποτύπωση διαφοροποιημένων θεολογικών αντιλήψεων περί ανθρώπου και ιστορίας σε αφηγηματικά κείμενα της ασκητικής γραμματείας». Σύμφωνα με τον ομιλητή, μέσα στο σύνολο των κειμένων και σε φαινομενικά απλοϊκές, «λαϊκές» διηγήσεις ενυπάρχουν διαφορετικές και σε διάφορους βαθμούς ανταγωνιστικές αντιλήψεις περί της φύσεως του ανθρώπου, του νοήματος της άσκησης ή της ιστορίας και του εσχατολογικού τέλους της που, επηρεάζουν ποικιλότροπα διαφορετικά κοινά και αντικατοπτρίζουν διαφορετικές αναζητήσεις ανά εποχή. Ο **Φώτης Βασιλείου**, Επίκουρος Καθηγητής Ιονίου Πανεπιστημίου, με τη σειρά του ανέπτυξε το θέμα «Γυναικείος ηρωισμός και αγιότητα στις βυζαντινές ψυχωφελείς ιστορίες», όπου εστίασε σε μία ψυχωφελή ιστορία από το ελληνικό dossier του

Δανιήλ του Σκητιώτη, η οποία αναφέρεται σε ένα περιστατικό ακραίας ενδοοικογενειακής βίας και στην προσπάθεια του συγγραφέα να δημιουργήσει ένα νέο πρότυπο γυναικείας αγιότητας ενσωματώνοντας στο πορτραίτο της ηρωίδας του και «κοσμικές» αρετές.

Image not found or type unknown

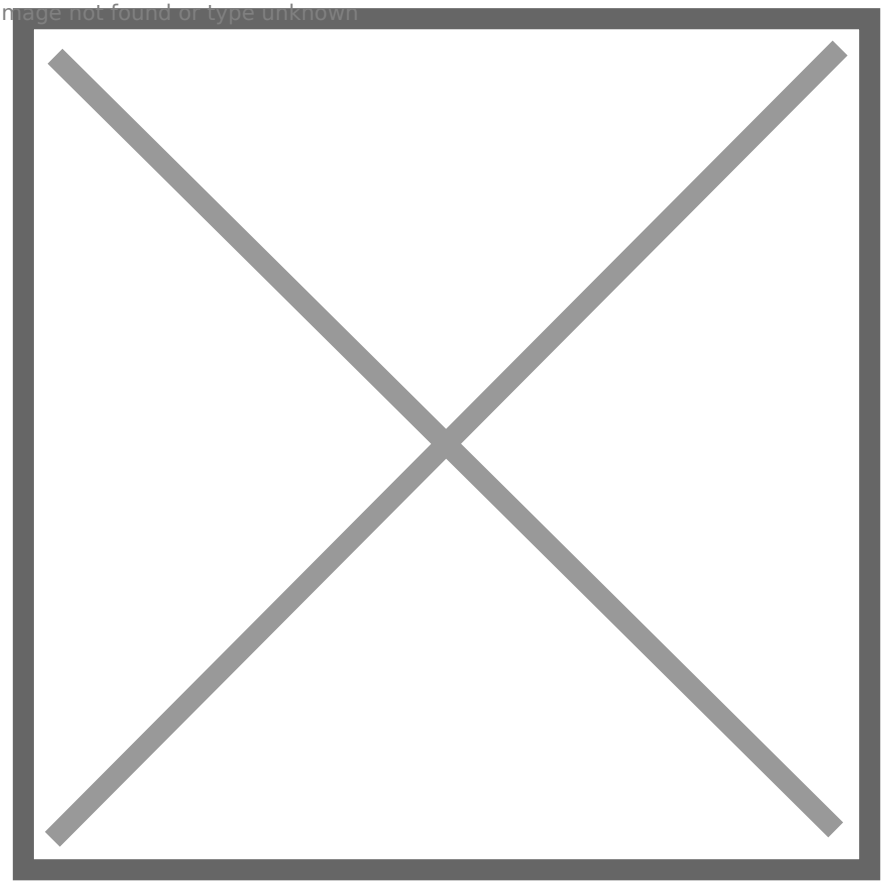

Στην απογευματινή συνεδρία υπό την προεδρία του **Νικολάου Ασπρούλη**, Αναπληρωτή Διευθυντή Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών, Διδάσκοντος στο ΕΑΠ, ο **Νίκος Κουρεμένος** , Ερευνητικός Εταίρος στο Ίδρυμα Θρησκευτικών Μελετών (Fscire) της Μπολόνια, Επιστημονικός Συνεργάτης της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Βόλου ανέπτυξε το θέμα: «Η conversio regis ως αφηγηματικό μοτίβο για τη διάδοση του Χριστιανισμού κατά την Ύστερη Αρχαιότητα». Μέσα από τη μελέτη συγκεκριμένων παραδειγμάτων ο ομιλητής εστίασε στη μελέτη των αφηγημάτων που σχετίζονται με τις μεταστροφές ηγεμόνων στο Χριστιανισμό ώστε να καταδείξει σε πιο βαθμό αυτές μπορούν να θεωρηθούν αξιόπιστες μαρτυρίες ενός παραδείγματος χριστιανικής ιεραποστολής από την κορυφή προς τη βάση ή αν αποτελούν προσπάθειες αυτοκρατορικής ή βασιλικής προπαγάνδας στο πλαίσιο της εργαλειοποίησης της θρησκείας για πολιτικούς ή διπλωματικούς σκοπούς. Από την πλευρά της η **Σταυρούλα Κωνσταντίνου**, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Κύπρου ανέπτυξε το θέμα «Χαρακτήρες και Αφήγηση στο Βίο του Αγίου Αλεξίου, του Ανθρώπου του Θεού», τονίζοντας ότι στον *Βίο του Αλεξίου* η οικογένεια δεν αποτελεί μόνο ένα κεντρικό θέμα, αλλά και τον πυρήνα γύρω από τον οποίο εκτυλίσσεται η πλοκή μέσα από τη δράση των χαρακτήρων. Στη συνέχεια ανέλυσε την οικογένεια ως ένα μέσο που καθορίζει τη μορφή της αφήγησης, τον χαρακτήρα των ηρώων της (των μελών της οικογένειας του Αλεξίου και του ίδιου του αγίου), αλλά και τη θεολογία του κειμένου. Η δεύτερη ημέρα του συνεδρίου ολοκληρώθηκε με εκδρομή στη Μακρυνίτσα, όπου έλαβε χώρα ξενάγηση από τον **Κωνσταντίνο Παλαιολόγο** (Δρ. Θεολογίας και

Βυζαντινής Παλαιογραφίας, Μεταδιδακτορικό Ερευνητή) στο Βυζαντινό Μουσείο του χωριού «Οξεία Επίσκεψις», το οποίο εγκαινιάστηκε μόλις τον περασμένο Σεπτέμβριο,.

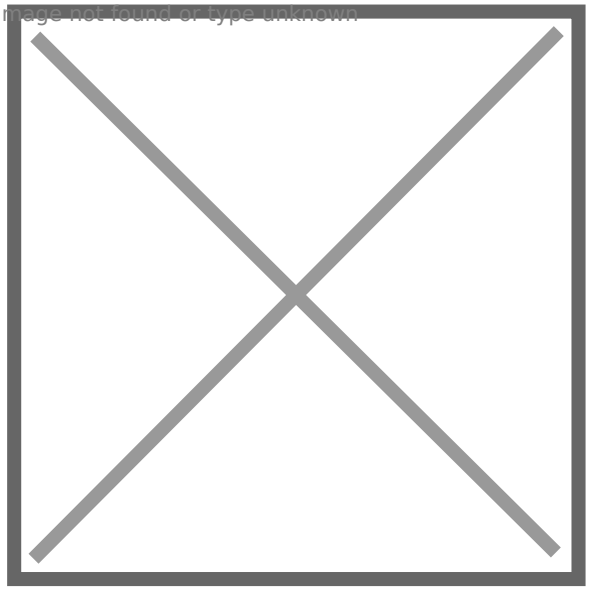

Στην πρώτη συνεδρία της τελευταίας ημέρας του συνεδρίου υπό την προεδρία της **Αικατερίνης Τσαλαμπούνη**, ο **Διονύσιος Σκλήρης**, Δρ. Πανεπιστημίου της Σορβόννης μίλησε με θέμα «Η Θεολογία ως επιτέλεση: Αφήνοντας χώρο για την αμφισημία στη θεολογική μας αφήγηση». Στην παρουσίασή του ο ομιλητής προσπάθησε να δείξει τη σχέση των σύγχρονων σπουδών της Επιτέλεσης (*Performance studies*) με την αφηγηματική θεολογία και τη γονιμότητα και των δύο για τον θεολογικό στοχασμό, αναφερόμενος μεταξύ άλλων σε δύο συγκεκριμένα παραδείγματα ως προς την αφηγηματική επιτέλεση ταυτοτήτων, το φύλο και η δυναμική και αμφίσημη σχέση της δικαιοσύνης με την αγάπη. Ο **Μάριος-Κυπαρίσσης Μώρος**, Υπ. Διδάκτωρ Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ. ανέπτυξε το θέμα «Το σημάδι του Κάιν: μια ποιητική συνομιλία Ζωής Καρέλλη και Μελισσάνθης επάνω στη Γένεσι», εστιάζοντας στην ελληνική λογοτεχνία και πιο συγκεκριμένα την ποίηση, αναζητώντας τον Κάιν ως διακείμενο στην ποίηση της Ζωής Καρέλλη και της Μελισσάνθης, ποιητριών με έντονη την ύπαρξη του θρησκευτικού στοιχείου στην ποίησή τους. Μερικά από τα ερωτήματα που επιχείρησε να απαντήσει ήταν: πώς λειτουργεί ως υπο-κείμενο η βιβλική αφήγηση; Αποδεσμεύεται ή όχι ο Κάιν από τους βιβλικούς στίχους κ.ά.

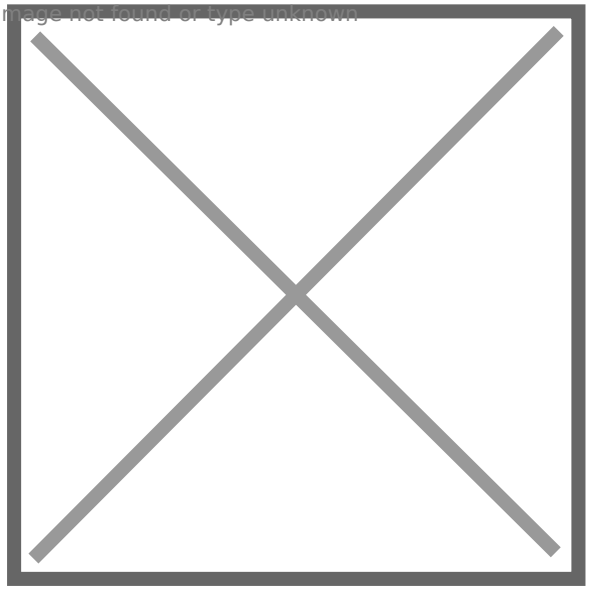

Στη δεύτερη πρωινή συνεδρία υπό την προεδρία του π. **Nehme Saliba**, MA Νομικής, Υπ. Δρ. Ισλαμοχριστιανικών Σπουδών, Επικεφαλής της Επιτροπής Οικουμενικών σχέσεων της Κίνησης Ορθόδοξης Νεολαίας του Πατριαρχείου Αντιοχείας (MJO), ο π. **Ευάγγελος Γκανάς**, Πτυχ. Ηλεκτρολόγος – Μηχανικός, Εφημέριος Ι. Ν. Οσίου Μελετίου Σεπολίων Αθηνών μίλησε με θέμα «Ευαγγέλιο και Μυθιστόρημα: τα όρια της αφηγηματικής θεολογίας».

Image not found or type unknown

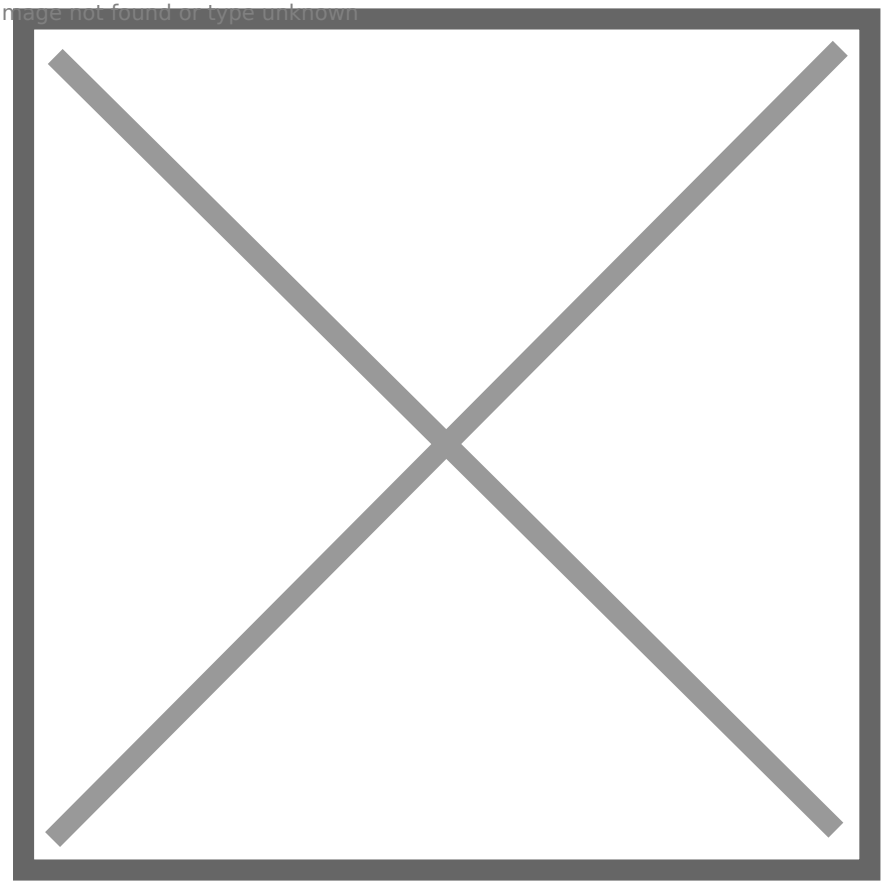

Στο πλαίσιο της ανακοίνωσής του προσπάθησε να αναδείξει τρεις πτυχές του θέματος: α) υπενθυμίζοντας εξελίξεις στο χώρο της φιλοσοφίας, της ιστοριογραφίας, της ηθικής και της κριτικής της λογοτεχνίας που έφεραν την αφήγηση στο προσκήνιο και την ανέδειξαν σε κεντρική έννοια για τη θεολογία, β) υποστηρίζοντας τη θέση πως το μυθιστόρημα, ως κατεξοχήν λογοτεχνικό είδος των Νέων Χρόνων, όχι μόνο δεν έρχεται σε εγγενή αντίθεση με το πνεύμα του Ευαγγελίου, αλλά αντιθέτως το Ευαγγέλιο μπορεί να διαβαστεί ως οιονεί μυθιστορηματική διήγηση και γ) επισημαίνοντας κάποιες ενστάσεις για τη (κατά)χρηση της αφήγησης στη σύγχρονη θεολογία. Από την πλευρά του **Παντελής Καλαϊτζίδης** Διευθυντής Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών, Επισκέπτης Ερευνητής KU Leuven, Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Θρησκευτικών Επιστημών, μίλησε με θέμα «Η αφηγηματική θεολογία και ο ζητούμενος διάλογος θεολογίας και λογοτεχνίας». Σύμφωνα με τον εισηγητή, στις μέρες μας το λειτουργικό ρόλο αναπαράστασης της ζωής κσι αντιπροσώπευσης ενός κόσμου, μοιάζει να έχει πλέον αναλάβει η λογοτεχνία. Γι’ αυτό, δεν μπορεί να υπάρξει σοβαρός διάλογος της Εκκλησίας με τον κόσμο ή της θεολογίας με τη διανόηση, χωρίς τη γνωριμία, το διάλογο και τη γόνιμη πρόσληψη στοιχείων της μοντέρνας λογοτεχνίας. Τα παραπάνω αποκτούν ιδιαίτερη σημασία με δεδομένη την καθήλωση της ορθόδοξης θεολογίας σε σχήματα περασμένων αιώνων και την σχεδόν αποκλειστική εκ μέρους της χρήση της οντολογικής φιλοσοφικής γλώσσας. Η πρόκληση της αφηγηματικής θεολογίας και μιας θεολογίας των γεγονότων, καθώς και η μετατόπιση από μια θεολογία του «είναι» του Θεού προς μία θεολογία για το «πράττειν» του Θεού έχουν εξαιρετικό ενδιαφέρον για το ζητούμενο διάλογο μεταξύ Εκκλησίας και κόσμου, θεολογίας και λογοτεχνίας.

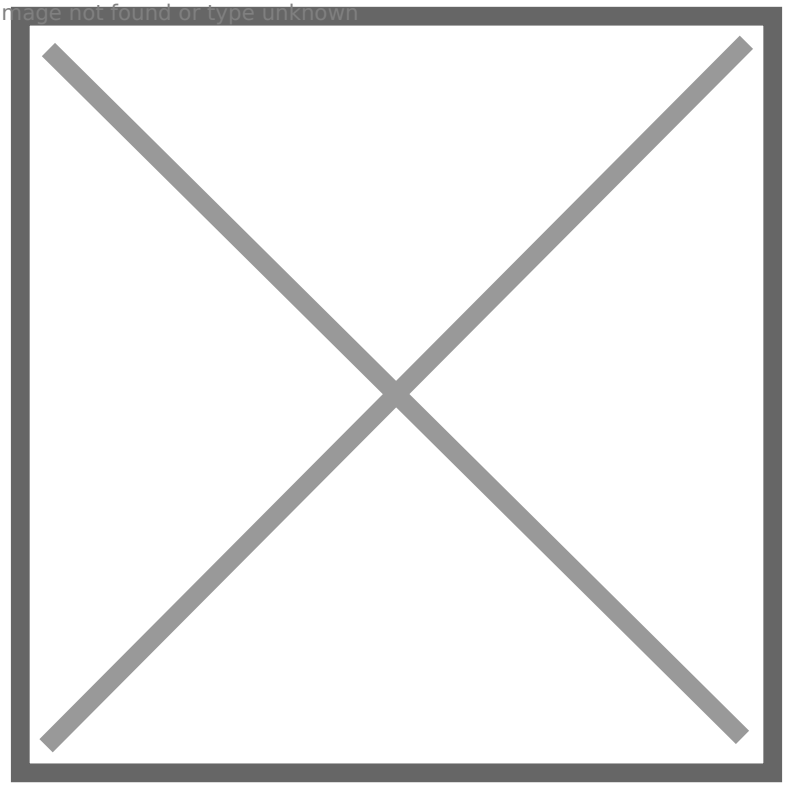

Στην πρώτη απογευματινή συνεδρία υπό την προεδρία της **Ιωάννας Γεωργιάδου**, Κοινωνικής Κλινικής Ψυχολόγου MSc, Συστημικής Ψυχοθεραπεύτριας, Υποψήφια Διδάκτορος Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, ο **Κωνσταντίνος Κορναράκης**, Αναπληρωτής Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α. ανέπτυξε το θέμα «Ψυχοδυναμικές όψεις της συγχωρητικότητας στις ασκητικές αφηγήσεις». Με βάση σχετικές αφηγήσεις από τα «Αποφθέγματα των Πατέρων» επιχειρήθηκε μία εμβάθυνση στο γεγονός της συγχωρητικότητας ως διαδικασίας περιεκτικής ποικίλων ψυχοδυναμικών λειτουργιών. Κυρίως επισημάνθηκε, ότι στα ασκητικά κείμενα η δυνατότητα της συγχωρητικότητας συνδέεται με την ποιότητα και τον βαθμό αυτογνωσίας που ο άνθρωπος επιτυγχάνει κατά τη σχέση με τον εαυτό του. Υπό την έννοια αυτή το πρόβλημα της σχέσεως με τον άλλο έχει αμφίδρομη δυναμική και μεταγλωττίζεται ως πρόβλημα σχέσεως με τον εαυτό με έμφαση στη διαχείριση του ενοχικού προβλήματος. Από την πλευρά της η **Ελένη Καραγιάννη**, Παιδοψυχίατρος, Υπαρξιακή Ψυχοθεραπεύτρια Ζευγαριού, Οικογένειας και Ομάδας, Εκπαιδεύτρια και Επόπτρια Ψυχοθεραπευτών μίλησε με θέμα: «Πρόσωπο με πρόσωπο: αυθεντικά συναπαντήματα ανθρώπου και θεανθρώπου». Σύμφωνα με την ομιλήτρια, ζούμε σε μία ναρκισσιστική εποχή που χαρακτηρίζεται από την παντοδυναμία της εικόνας και την τεράστια έμφαση στην αυτονομία του ατόμου. Αποτελεί στοίχημα για κάθε άνθρωπο η πορεία από τον εγκλωβισμό στον εαυτό, στην αληθινή συνάντηση με τον άλλο, δηλαδή, από τον ναρκισσισμό στην αγάπη, αναζητώντας το πρότυπο του σχετίζεσθαι στις αυθεντικές συναντήσεις ανθρώπου και Θεανθρώπου.

Image not found or type unknown

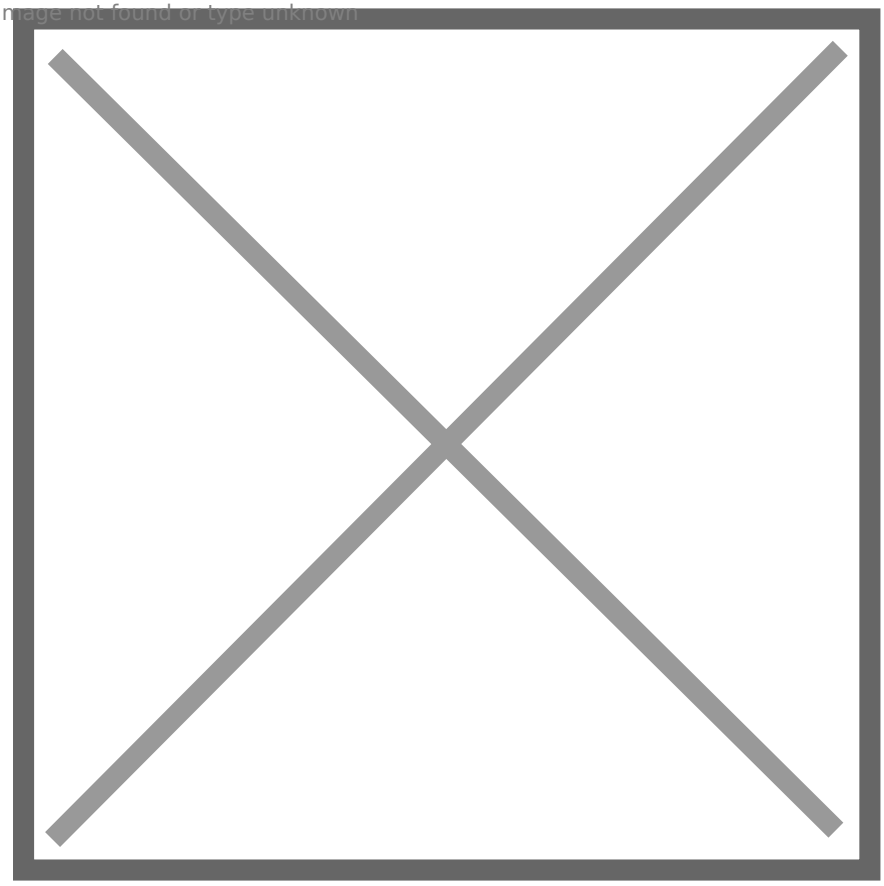

Ο **Δημήτρης Καραγιάννης**, Παιδοψυχίατρος – Ψυχοθεραπευτής, Διευθυντής του Κέντρου Παιδοψυχικής Υγιεινής ανέπτυξε το θέμα «Η αλληλεπίδραση – το θεραπευτικό άγγιγμα το θαύμα». Στην ομιλία του επεσήμανε ότι η επίκληση του θαύματος συχνά αντιστοιχεί στην παραίτηση από την προσωπική ευθύνη για την πορεία των πραγμάτων. Το θαύμα για πολλούς ανθρώπους αντιστοιχεί σε μία μαγική πράξη. Οι άνθρωποι ελευθερώνονται από τα προβλήματα τους όχι όταν παραπονούνται και κατηγορούν τη μοίρα τους, αλλά όταν κατορθώσουν να αλλάξουν τον τρόπο με τον οποίο τα βλέπουν. Αυτό γίνεται κατορθωτό όταν γίνουν αποδέκτες ενός γνήσιου ενδιαφέροντος που γνωρίζει να εμπνέει, αλλά και να σέβεται. Τότε η υπέρβαση του προβλήματος είναι η μέθοδος, αλλά και η ολοκλήρωση της θεραπείας.

Image not found or type unknown

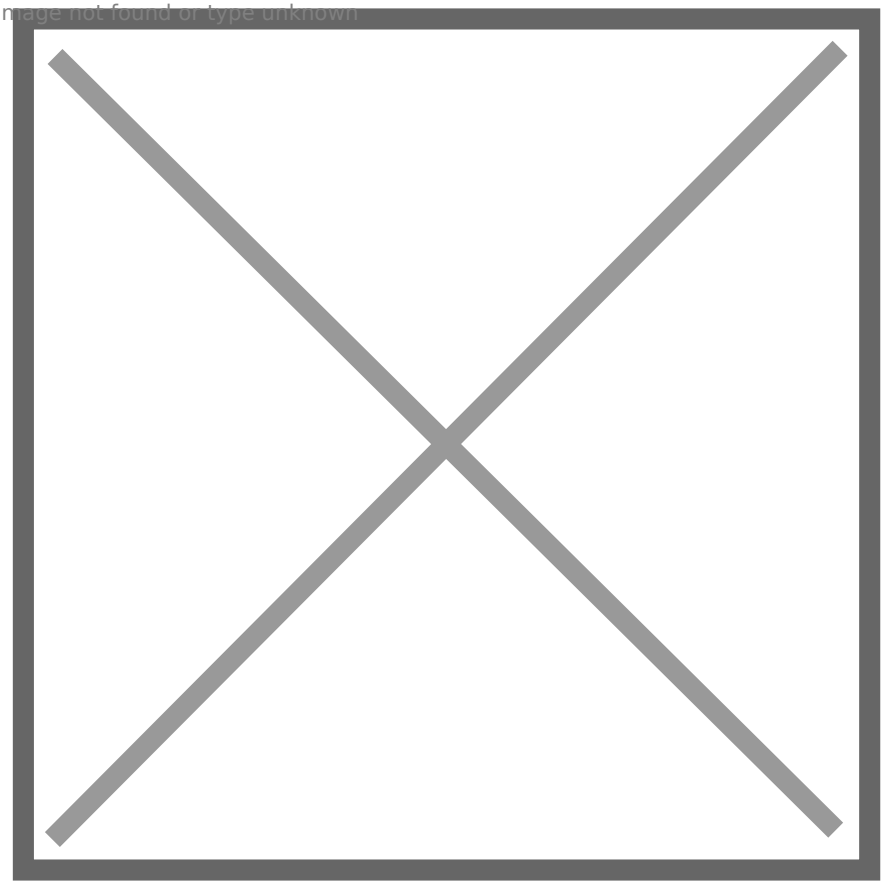

Στην τελευταία συνεδρία υπό την προεδρία του **Χρήστου Καρακόλη**, ο **Μάριος Κουκουνάρας – Λιάγκης** Επίκουρος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α. μίλησε με θέμα «Η αφήγηση και η αφήγηση της αφήγησης στη σχολική τάξη: Η λειτουργία του προσώπου και της κοινότητας». Σύμφωνα με τον ομιλητή, η βιωματική μάθηση προσφέρει το πλαίσιο ώστε να αναπτυχθούν οι γνωσιακές διαδικασίες και να επέλθει η μάθηση μέσω της αφήγησης. Στην κονστρουκτιβιστική προσέγγιση της γνώσης και της μάθησης η αφήγηση της αφήγησης, οι φωνές των παιδιών στην τάξη που αφηγούνται μία αφήγηση (κείμενο) ή τη δική τους προσωπική αφήγηση, αποκτούν ανεκτίμητη εκπαιδευτική αξία, γιατί τα παιδιά μαθαίνουν από τις αφηγήσεις ενώ μοιράζονται με άλλους προσωπικές εμπειρίες και εντάσσουν τις ιδέες τους στη συλλογική γνώση μιας κοινότητας. Παράλληλα οι αφηγήσεις διασφαλίζουν τη συγκρότηση κοινότητας στην οποία κάθε φωνή έχει αξία. Ο τελευταίος ομιλητής **Απόστολος Μπάρλος,** Μάστερ Θεολογίας, Εκπαιδευτής Ενηλίκων, Μέλος της Ομάδας Επιμόρφωσης για το Μάθημα των Θρησκευτικών της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών μίλησε με θέμα: «Τα αφηγηματικά βιβλικά κείμενα και η διδασκαλία τους στο σχολείο». Στην εισήγησή του παρουσιάστηκε μία διδακτική πρόταση που αφορά σε αφηγηματικό κείμενο της Κ. Διαθήκης με βάση το Εκπαιδευτικό Δράμα. Το Εκπαιδευτικό Δράμα είναι παιδαγωγική μέθοδος που στηρίζεται στη βιωματική μάθηση και αξιοποιεί διάφορες θεατρικές φόρμες με στόχο τη γνώση. Στην ουσία επιδιώκεται ο συνδυασμός της συναισθηματικής εμπλοκής με την νοητική επεξεργασία.

Το συνέδριο ολοκληρώθηκε την Κυριακή το πρωί με την συμμετοχή των συνέδρων στον Όρθρο και τη Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης Βόλου.

Για το Μήνυμα του **Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίου** πατήστε εδώ

Για τον **χαιρετισμό του Σεβ. Μητροπολίτη Δημητριάδος κ. Ιγνατίου**

Για τον **χαιρετισμό του Διευθυντή της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών** Δρ. **Παντελή Καλαϊτζίδη** πατήστε εδώ

Για το τευχίδιο με το πρόγραμμα, τις περιλήψεις και τα βιογραφικά των ομιλητών πατήστε **εδώ**